

בינו לבין פלביוס

מה בין דמות היסטורית וגיבור רומן

נים. שם מתאהבת בו סופיאנה, יפהפיה ש' דרכיה מפוקפקות, ועוזרת לו במשימתו הציבורית. בעקב כך יוצא לו שם רע ב' יהודה, אבל אין זו אשמתו. בחזרו ליהודה הוא נתקל בדיבת אחיו, וגם אשתו מת' מרמרת עליו. אבל אחרי שהוא מסביר לה, שאין זו אלא דיבת־שוא, בא הכל על פ' קומן בשלום. יוסף נמנה עם הפרושים ו' מתנגד לקנאים. הקנאים רודסים אותו ר' מנסים להתנקש בנפשו, והוא בורח למער' תו של בנוס הנזיר, שבמדבר יהודה. שם יושב הוא וכותב, אבל כשמגיעות אליו שמועות על הנעשה ביהודה, הוא עוזב את המערה וחוזר למקום הישוב, כדי ל' קחת חלק במאורעות. ואז ממנים אותו להיות נציב הגליל, העובדה, שגיבור הספר כו' תב את דברי ימי עמו, עדיין אין בה ל' קשר את דמותו דווקא ביוסף בן מתתיהו, אך כאן אין המהכר יוצר בנו את ההרגשה, שספר זה מיוחד היה כל כך במינו. כל ה' ידוע עליו הוא, שפלביוס ישב לכתבו. ר' כלום לא היו אחרים, שאולי ניסו לכתוב משהו באותה תקופה? אשר להיותו נ' ציב הגליל — פרט זה קשור אמנם בביאור גראפיה של פלביוס, אך כאן אין הוא מ' חייב מציאות, לא לגבי מהלך הענינים ולא לגבי הארת אישיותו של הגיבור. ו' שוב אנחנו שואלים את עצמנו: מדוע ח' ייב בחור טוב וקצת אנימי זה, אשר נפשו היא נפש קונפורמיסטית מובהקת, להיות דווקא יוספוס פלביוס?

האמת היא, שיותר ממה שניסח הסופר לטפל בדמותו ההיסטורית של פלביוס — השתמש בה כבחוט־השני, כדי להובילנו אחרינו מתמונה לתמונה, לא דמותו המוד' רה והמיוחדת כמינה של פלביוס היא עיי קר חספר, אף לא עלילת הסיפור, גם לא הבעיות שהוא מעלה, אלא התמונות השר' נות שהוא מתאר: תמונת התמרדות ה' עם, תמונת ישיבת הסנהדרין, תמונת ה' נזיר במערתו, תמונת הפרעות בעם וכ', כל התמונות הללו מתוארות בשפה, ה' מעידה על בקיאותו הרבה של הסופר ב' לשון המשנה ובסגנונה, יש לשבחיו על מאמצו לחדור לרוח לשון התקופה, אך א' סור שחלשון תהיה מטרה לשמה, ודומה, כי במידה רבה כך הוא הדבר בספר שלי' סנינה, כי התמונות — שהן, כאמור עיקר הספר — מצטיינות במילוליות ולא ב' דראמטיות. גם חוסר החמשכיות שבעלילת (מדי פעם בפעם יש לפנינו שינוי־רקע, הנותן בידי הסופר הודמנות לפתוח ב' תאור חדש) פוגם בדראמטיות שלה.

מרים אורן

בחר לו סופר לעצמו דמות היסטורית, שוב אין הוא חפשי לברוא אותה ככל ה' עולה על רוחו. אין זאת אומרת, שאסור לו להוסיף על העובדות ההיסטוריות או ל' גרוע מהן, אלא שחייב הוא להקפיד ש' תהיה זהות ברורה בין גיבורו לבין ה' דמות ההיסטורית שבהר בה, רשאי הוא „לפתח“ דמות זאת, מותר לו, אם רצונו בכך, לסתור את התפיסה המקובלת ולצייר על פי המקורות דמות שיש בה מן החי' דוש, יכול הוא לעשות שימוש בדמות ה' הסטורית ובנסיבות זמנה, כדי לבטא רעיו' נות חדישים ואישיים. אך בכל דרך שילך חייב הוא לשכנע אותנו, כי גיבורו הוא אמנם אותה דמות היסטורית שאת שמה הוא נושא.

הטענה, שיש לנו נגד נפתלי גאמן, חתן פרס אשר ברש בשנה האחרונה, היא ש' ספרו „בינו לבין עמו“, (הוצאת „מסדה“), שזכה בפרס הזה, מצייר לפנינו גיבור ש' שמו יוספוס פלביוס, המכריח אותנו לת' הות ולשואל: „מדוע חייב שמו של הגי' בור להיות דווקא יוספוס פלביוס?“ כי כן, אין המהכר מעשיר את מושגנו על נפשו של פלביוס, אין כאן נסיון לנתח את הדמות הזאת, או אפילו לחלוק על התפי' סה המקובלת המסבירה אותה. כן אין ה' מחבר מנסה להעלות בעיה כלשהי, הנוב' עת ממסגרת העובדות הבולטות בחייו של פלביוס, אין הוא נוגע בבעית הנאמנות הכפולה (לתרבות רומא וללאומיות העב' רית) ובבעית ההתאכדות במערה.

אמנם, השאלה אם היה פלביוס בוגד — כבר נמאסה במקצת, אולם ההתלבטות ה' קשורה בנאמנות כפולה והמעשה במערה הם פרטים, אשר לא רק שהם קשורים ב' פלביוס ומייחדים אותו, אלא גם אוצרים אחת דראמטי שאין לוותר עליו, „בעייה אחרת העסיקה אותי“, אומר המהכר בהקדמה, „באיזו מידה חייב ה' פרט לוותר על יעודו האישי כשיעוד זה מתנגש ביעודה של החברה“, זוהי, בלא ספק, בעיה חשובה, אך אין לומר, שהיא מתקשרת ממילא ובאופן אסוציאטיבי ב' אישיותו של פלביוס, ואין לומר, שהסופר קישר בעיה זו באישיותו של פלביוס בספ' רו, משוט, אין בעיה זו עולה מן הספר. ו' לולא מלות ההקדמה הנ"ל לא היינו יוד' עים, שעיקר הספר במלים חספורות, שאומר פלביוס לנזיר, שבמערתו כתב את מח שכתב: „חריני חוזר לירושלים“, אמר, „בשביל שאמצא במקום של מעשים“, וזח וכל!

יוספוס פלביוס, לפי המסופר בספר, נש' לת' לרומא כדי למדות משבי קבוצת כוח'